



## การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทย

### POlitical Participation of Thai Youth

ณฐมน หมวกฉิม

Nathamon Muakchim

สถาบันรัชต์ภาคย์

Rajapark Institute

E-mail: lux-nitta@hotmail.com

๙

๙

### บทคัดย่อ

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยจะแสดงออกในลักษณะการแสดงความคิดเห็น การสนทนาพูดคุย และการปฏิบัติหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งองค์ประกอบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม 2) ด้านความรู้ความเข้าใจการเมือง 3) ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง 4) ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงสถานการณ์ทางการเมืองปัจจุบันในสายตาของเยาวชนไทยที่ยังคงมองเห็นประโยชน์ในด้านการสร้างความสมานฉันท์ที่จะเป็นการช่วยลดความเสียหายทางการเมืองที่อาจจะเกิดขึ้นต่อประชาชนสังคมและประเทศชาติ

**คำสำคัญ:** การมีส่วนร่วม; การมีส่วนร่วมทางการเมือง; เยาวชนไทย

### Abstract

Political participation of Thai youth mostly appears in the form of expressing opinion, conversation and using yheir rught to vote. Political participation of Thai Youth consists of 5 main factors: 1) Membership of a Social group, 2) Knowledge and Understanding of Politics, 3) Perception of Political News, 4) Political ideology, and 5) Political Participation. The body



of Knowledge gained from the results reflects the current political situation and can be beneficial for effective damage reduction as well as increasing harmony among the population, society, and the nation in the future.

**Keywords:** Participation; Thai Youth; Political

## บทนำ

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ตั้งแต่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 ที่มักเรียกว่า “ปฏิวัติสยาม” (Siam Revolution) จากวันนั้นถึงวันนี้ รวมระยะเวลาหลายสิบปีที่ผ่านมาพลเมืองไทยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบอบประชาธิปไตยที่น้อยมาก (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2549) พลเมืองไทยเริ่มมีความสนใจและมีการพัฒนาสู่ความเป็นประชาธิปไตยมากขึ้นถ้าเทียบกับในอดีต แต่ก็ยังดูเหมือนว่าการพัฒนาทางการเมืองของพลเมืองไทยก็ยังย่ำแย่อยู่มากหากเมื่อเทียบกับสภาพของสังคมโลก (สุรพงษ์ ชัยนาม, 2545) ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อทางด้านลบ ที่จะทำให้พฤติกรรมกรรมมีส่วนร่วมทางการเมืองไทย ถูกกดทับด้วย ทุนนิยม จนความรู้สึกละแวกและความตระหนกแห่งความเป็นไทยไม่สามารถที่จะถ่ายทอดต่อจากรุ่นสู่รุ่นได้ ประกอบกับการที่ประเทศไทยจะต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิกของประชาคมอาเซียน นั่นก็จะทำให้ประชาชนของประเทศเพื่อนบ้านไหลเข้ามาประเทศไทย และ สังคมไทยจะกลายเป็นสังคมที่มีความหลากหลายทางด้านวัฒนธรรม (ณรงค์ โพธิ์พฤษานันท์, 2556 ) นอกจากนั้นกระแสโลกาภิวัตน์ทำให้เกิดการพัฒนาสื่อและสังคมโซเชียลเน็ตเวิร์กอย่างรวดเร็ว เยาวชนไทยสามารถรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอีกได้อีกช่องทางหนึ่งที่จะสามารถทำให้เยาวชนไทยเข้าใจถึงหน้าที่และความรับผิดชอบของตนที่พึงควรจะทำปฏิบัติภายใต้ของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขได้มากขึ้น เป็นการสร้างความตระหนักในสิทธิ หน้าที่ ในการเห็นสำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ประกอบกับสถาบันทางสังคมส่งเสริมและเห็นความสำคัญในการปลูกฝังและสร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้แก่เยาวชนอย่างจริงจัง (เปรมศักดิ์ แก้วมรกฏ, 2561)



ดังนั้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยจะมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการร่วมกันส่งเสริมให้เยาวชนสามารถเป็นพลเมืองในสังคมประชาธิปไตย ที่แสดงถึงการมีส่วนร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย โดยจะเริ่มตั้งแต่การเรียนรู้และการทำความเข้าใจในหลักการและแนวคิดการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตระหนักในคุณค่า เกิดความรัก ความศรัทธาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย พร้อมทั้งจะปฏิบัติตนในการมีส่วนร่วมและเป็นพลเมืองดีในวิถีประชาธิปไตย มีจิตสาธารณะ ยึดหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิตจนเกิดพฤติกรรมประชาธิปไตยในสังคม ตลอดจนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างเต็มศักยภาพต่อไป (สำนักงานพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559)

### การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย

การมีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยถือเป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตย เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นร่วมตัดสินใจต่อการเมืองการปกครองของประเทศ และที่สำคัญการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนนั้นเป็นการตรวจสอบการใช้อำนาจอธิรัฐและควบคุมการทำงานของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และเจ้าหน้าที่ภาครัฐได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้การมีส่วนร่วมทางการเมือง ยังเป็นทั้งเป้าหมายและกระบวนการทางการเมือง สำหรับเยาวชนการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยสามารถทำได้หลายรูปแบบ เช่น เมื่ออายุครบ 18 ปีบริบูรณ์ การไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั้งระดับประเทศหรือระดับท้องถิ่น ในวันออกเสียงเลือกตั้ง การใช้สิทธิดังกล่าวเป็นการแสดงออกทางการเมือง และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยได้ง่ายที่สุด การเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งระดับประเทศหรือการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น หากเยาวชนคนรุ่นใหม่ใส่ใจและตระหนักถึงความสำคัญของการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง เลือกคนที่ชอบและคนที่เข้าไปทำหน้าที่แทนตนในการบริหารประเทศ เยาวชนคนรุ่นใหม่ก็จะเป็นพลังขับเคลื่อนระบอบประชาธิปไตยให้เกิดการพัฒนาก้าวหน้ามั่นคงต่อไป

นอกจากนี้เยาวชนที่มีอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันออกเสียงประชามติสามารถใช้สิทธิได้ การออกเสียงประชามติเป็นกลไกของการมีส่วนร่วม



ทางการเมืองรูปแบบหนึ่งที่ทำให้สิทธิแก่ประชาชนหรือเยาวชนในการแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องสำคัญ ๆ ของประเทศ และเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือเยาวชนได้แสดงความต้องการที่แท้จริงของตนให้รัฐบาลทราบ ส่วนการเข้าร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในสถานศึกษาเป็นกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อเยาวชนไทยให้เป็นส่วนหนึ่งในการมีส่วนร่วมทางการเมืองควบคู่กับการเรียนในสถานศึกษา ประกอบกับประเทศไทยมีพระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550 (พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๐, 2550) โดยมีจุดมุ่งหมายให้มีการพัฒนาเด็กและเยาวชนในวิถีทางประชาธิปไตยโดยรู้จักเคารพสิทธิผู้อื่น รวมทั้งเคารพกฎกติกาของสังคม รู้จักคิดอย่างมีเหตุผลและมุ่งมั่นพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ช่วยเหลือผู้อื่นโดยมีจิตอาสา ตลอดจนมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน สังคมและประเทศชาติ เยาวชนยังสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยการติดตามข้อมูลข่าวสารด้านการเมือง ตรวจสอบการทำงาน และพฤติกรรมของนักการเมือง สนับสนุนผู้สมัครและพรรคการเมืองที่ดี ต่อต้านนักการเมืองที่ไม่ดี รวมทั้งให้ความร่วมมือกับทางราชการในการพัฒนาประเทศ เช่น เสียภาษี ปฏิบัติตามกฎหมาย ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี คัดค้านนโยบายที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ส่วนรวม โดยศึกษาข้อเท็จจริงให้ถี่ถ้วน ชุมชนคัดค้านโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น ร่วมกันปกป้องสิทธิของตนไม่ให้ถูกละเมิดและเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องทางการเมืองให้กับประชาชนทั่วไปหรือเยาวชนในท้องถิ่นของตน (สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559)

## ประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทย ในระบบประชาธิปไตย

ประเด็นสำคัญที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยในระบบประชาธิปไตย โดยมีองค์ประกอบที่สำคัญ 5 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ซึ่งสถาบันที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อเยาวชนไทยคือสถาบันครอบครัวซึ่งบุคคลในครอบครัวมีความใกล้ชิดและเป็นสถาบันแรกที่ปลูกฝังทุกๆ คำสอน ค่านิยม และความเชื่อต่างๆ จึงเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลมากที่สุด ส่วนรองลงคือสถาบันการศึกษา โดยให้ความรู้และกิจกรรมที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม



ร่วมและการสนับสนุนการมีส่วนร่วมจากสถาบันต่าง ๆ เช่น การไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นการมีส่วนร่วมทางการเมืองมากที่สุด และที่สำคัญทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกันแต่ก็เป็น การมีส่วนร่วมในระยะเวลาสั้นๆตอนลงคะแนนเสียงใช้สิทธิเท่านั้น

2. ด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง เยาวชนไทยมีความสนใจเกี่ยวกับ ข่าวสารทางการเมืองสามารถพูดคุยให้ความรู้แก่บุคคลที่ใกล้ชิดได้เพราะว่าการพูดคุย ให้ความรู้เป็นรูปแบบที่กระทำได้ง่ายและสะดวกที่สุด ซึ่งนอกจากจะพูดคุยให้ความรู้ แลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมืองแล้วยังโน้มน้าวให้บุคคลอื่นคล้อยตามในสิ่งที่ตนคิด เช่น เด็กที่เพิ่งก้าวสู่รั้วมหาวิทยาลัยที่เริ่มสนใจการเมืองเมื่อปี พ.ศ. 2557 ซึ่งเป็นปีที่ การเมืองปิดเพราะถูกยึดอำนาจจนถึงเด็กที่จบแล้วเป็นบัณฑิตในปี พ.ศ. 2561 คนกลุ่ม นี้ก็ยังไม่เคยอยู่ในระบบสังคมการเมืองแบบเปิดเลย รวมทั้งไม่เคยเห็นบรรยากาศการ ตรวจสอบรัฐบาลของฝ่ายค้านแบบจริงจังเลย ดังนั้นเด็กที่เติบโตมาในสภาพการเมือง แบบปิดเช่นนี้ ถึงแม้จะมีทหารเข้ามาคอยสอดส่องดูแลหรือเรียกคนไปปรับทัศนคติอยู่ เป็นระยะ ๆ ซึ่งเด็กที่เติบโตมาในสภาพแวดล้อมแบบนี้ก็อาจมีวิถีคิดทางการเมืองที่ แตกต่างกันไป ซึ่งมีแนวโน้มจะทำให้คนรุ่นใหม่กลายเป็นคนเบื่อหน่ายทางการเมือง หรือคิดในทางลบว่าการเมืองเป็นเรื่องไกลตัวที่น่าเบื่อหน่าย จนทำให้ไม่อยากเข้ามายุ่ง เกี่ยวกับการเมือง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ต้อง รณรงค์ว่า การเลือกตั้งเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคน อีกทั้งต้องลงลึกไปถึงระดับ สถานศึกษาเพื่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ไปให้ความรู้หรือประชาสัมพันธ์แบบจริงจัง เพื่อให้คนรุ่นใหม่ออกมาใช้สิทธิเลือกตั้งกันมากขึ้น รวมถึงต้องใช้สื่อออนไลน์ให้มากขึ้น เพื่อให้กระชับ เข้าใจง่าย และสะดวกต่อการให้ความรู้

3. ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมือง ซึ่งเยาวชนไทยแสดงบทบาทต่อ กระบวนการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยโดยอาศัยระบบการสื่อสารผ่านสื่อ ต่างๆ เช่น ระบบโซเชียลเน็ตเวิร์ก เป็นการพูดคุยสื่อสารผ่านได้หลายช่องทางมากขึ้น ทำให้เข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ทางการเมืองได้ง่าย สะดวก รวดเร็วมากขึ้น ทำให้ เยาวชนได้รู้จักว่า ประชาธิปไตยคืออะไร สื่อต่างๆ ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับบ้านเมือง เรื่องประชาธิปไตยลงไปด้วย ชวนกันไปเลือกตั้งพี่ชวนน้องชวนพี่เป็นกิจกรรม สร้างสรรค์ประชาธิปไตยให้เกิดการตื่นตัว ให้ความสนใจการเลือกตั้งมากขึ้น มีบริการ ให้ความรู้ด้านประชาธิปไตยแก่ชุมชน และรณรงค์ให้คนมาเลือกตั้งมาก ๆ ดังนั้นสื่อที่



ดีต้องมีจรรยาบรรณและความรับผิดชอบต่อสังคมในการเสนอข้อมูลที่ถูกต้องต่อสาธารณชนด้วย

4. ด้านอุดมการณ์ทางการเมืองคืออุดมการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นมาเพื่อแก้ปัญหาจากอิทธิพลสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ความจำเป็นในความอยู่รอด และเพื่อจะดำรงชีวิตอย่างมีหลักประกันในสังคมแบบใหม่ ทำให้มนุษย์พัฒนาอุดมการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพของสังคมปัจจุบันขึ้น ดังนั้นควรมีการปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้แก่เยาวชนไทยโดยการเริ่มจากสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษาโดยให้ความรู้เกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง รัก ห่วงแหน และศรัทธาในระบอบประชาธิปไตย ประพฤติปฏิบัติตนเคารพสิทธิและหน้าที่ให้ถูกต้องเหมาะสม

5. ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองลักษณะการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนได้แบ่งประเด็นออกเป็น 3 ด้าน ซึ่งได้แก่ 1) การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเยาวชนไทยมีลักษณะการชักชวนให้คนไปใช้สิทธิเลือกตั้งพร้อมทั้งพูดคุยแลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมืองทั้งในระดับชุมชนและระดับชาติ 2) ตลอดจนไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้งเยาวชนส่วนใหญ่จะได้รับการปลูกฝังและสนับสนุนจากครอบครัวหรือประสบการณ์ของญาติที่ได้ถ่ายทอดกันมา ทั้งนี้เพราะสถาบันครอบครัวเป็นสถาบันที่ใกล้ชิดและปลอดภัยที่สุดสำหรับการจะพูดคุยในประเด็นทางด้านการเมืองจึงทำให้เยาวชนเกิดความสนใจทางการเมือง 3) ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ที่ถูกต้อง ทั้งด้านสิทธิและหน้าที่ของตนในระบอบประชาธิปไตย จึงส่งผลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นอย่างยิ่งขึ้น

## สรุป

การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยจะแสดงออกในลักษณะการแสดงความคิดเห็น การสนทนาพูดคุย และการปฏิบัติหน้าที่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งองค์ประกอบการมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนไทยประกอบไปด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ซึ่งสถาบันที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อเยาวชนไทยคือสถาบันครอบครัวซึ่งบุคคลในครอบครัวมีความใกล้ชิด 2) ด้านความรู้ความเข้าใจการเมือง เป็นความสนใจเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมืองสามารถพูดคุยให้ความรู้



แก่บุคคลที่ใกล้ชิดได้เพราะว่าการพูดคุยให้ความรู้เป็นรูปแบบที่กระทำได้ง่ายและสะดวกที่สุด ซึ่งนอกจากจะพูดคุยให้ความรู้ แลกเปลี่ยนประเด็นทางการเมือง 3) ด้านการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองเป็นการแสดงบทบาทต่อกระบวนการมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยโดยอาศัยระบบการสื่อสารผ่านสื่อต่างๆ เช่น ระบบโซเชียลเน็ตเวิร์ก ซึ่งสื่อสารผ่านได้หลากหลายช่องทางมากขึ้น 4) ด้านอุดมการณ์ทางการเมือง จะแสดงการแก้ปัญหาจากอิทธิพลสิ่งแวดล้อมต่างๆ ความจำเป็นในความอยู่รอด และเพื่อจะดำรงชีวิตอย่างมีหลักประกันในสังคมแบบใหม่ และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเยาวชนไทยมีลักษณะการไปใช้สิทธิเลือกตั้งและชักชวนกันไปใช้สิทธิเลือกตั้ง จุดนี้จึงเป็นการสะท้อนถึงสถานการณ์ทางการเมืองปัจจุบันในสายตาของเยาวชนไทยที่ยังคงมองเห็นประโยชน์ในด้านการสร้างความสมานฉันท์ที่จะเป็นการช่วยลดความเสียหายทางการเมืองที่อาจจะเกิดขึ้นต่อประชาชนสังคมและประเทศชาติ

### ข้อเสนอแนะ

1. ทุกฝ่ายควรสร้างความเข้าใจในหลักพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยสิทธิเสรีภาพตามรัฐธรรมนูญและสาระสำคัญของพันธกรณีระหว่างประเทศเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนแก่ประชาชนส่งเสริมกลไกการตรวจสอบการทุจริตที่โปร่งใสเป็นอิสระเป็นกลางและสนับสนุนการตรวจสอบของภาคประชาสังคม
2. การสร้างพื้นที่การมีส่วนร่วมของประชาชนในทุกภาคส่วนและความรู้สึกเป็นเจ้าของกระบวนการปฏิรูปประเทศและการสร้างความปรองดองเพื่อกำหนดกติกาในการอยู่ร่วมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. นักการเมืองทุกคนต้องยึดถือจริยธรรมและจรรยาบรรณในอาชีพภาคการเมืองควรปรับปรุงกระบวนการคัดสรรบุคคลเข้าสู่ระบบการเมืองให้มีความเหมาะสมเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีจริยธรรมเข้าสู่ระบบการเมืองเพื่อพัฒนาการเมืองไทยให้มีประสิทธิภาพ
4. รัฐต้องสร้างความเชื่อมั่นต่อหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมว่าทำหน้าที่อย่างอิสระเป็นกลางและไม่ถูกแทรกแซงโดยหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมายต้องแสดงความเป็นกลางโดยยึดถือหลักกฎหมายอย่างเคร่งครัดและต้องส่งเสริมการสร้างความ



เข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับหลักนิติธรรมและสนับสนุนการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการ  
ผดุงหลักนิติธรรมในประเทศไทย

5. กองทัพอากาศยึดมั่นในระบอบประชาธิปไตยโดยการแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง  
ต้องเป็นไปโดยสันติวิธีด้วยวิถีทางตามระบอบประชาธิปไตยโดยไม่สนับสนุนและ  
หลีกเลี่ยงการรัฐประหารอย่างเด็ดขาดและคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น  
ตามกรอบของกฎหมายรวมทั้งคุ้มครองไม่ให้บุคคลถูกคุกคามจากการใช้เสรีภาพ  
ดังกล่าว

6. สื่อต้องระมัดระวังและรับผิดชอบต่อสังคมโดยนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่  
ถูกต้องครบถ้วนและรอบด้านแก่สาธารณชนตามกรอบของจริยธรรมวิชาชีพรวมทั้งรัฐ  
ต้องสนับสนุนให้มีกลไกป้องกันการแทรกแซงและคุกคามการทำงานของสื่อมวลชนและ  
ไม่ใช่มาตรการปิดสื่อหรือเข้าไปมีอิทธิพลใดๆ ต่อสื่อหรือมาตรการอื่นใดที่กระทบต่อ  
เสรีภาพในการแสดงออกของสื่อ

## เอกสารอ้างอิง

ณรงค์ โพธิ์พุกษานันท์. (2556). *อาเซียนศึกษา*. กรุงเทพฯ: แมคกรอ-ฮิล.

เปรมศักดิ์ แก้วมรกต. (2561). *วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองของวัยรุ่นใน*

*สังคมพหุวัฒนธรรม : กรณีศึกษา อำเภอกงเตา จังหวัดสงขลา*.

*วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี*, 12(ฉบับพิเศษ), 218 - 225.

พระราชบัญญัติส่งเสริมการพัฒนาเด็กและเยาวชนแห่งชาติ พ.ศ. 2550. (2551, 14

มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 125 ตอน9 ก. หน้า 1.

สมบัติ อารังธัญวงศ์. (2549). *การเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.

สำนักการพิมพ์สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2559). *เยาวชนกับการมีส่วนร่วม*

*ร่วมในการพัฒนาประชาธิปไตย, 2559, สืบค้น 1 กุมภาพันธ์ 2563, จาก*

[https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament\\_parcy/download/article\\_20180531105556.pdf](https://www.parliament.go.th/ewtadmin/ewt/parliament_parcy/download/article_20180531105556.pdf),

สุรพงษ์ ชัยนาม. (2545). *อาเซียนในสหประชาชาติใหม่*. กรุงเทพฯ: เต็มร้อย.